

15 травня виповнюється 120 років
від дня народження Михайла Булгакова

Родом із дитинства

Майстер

із міста майстрів

Ніла ІВАНЕНКО

Історія столичної місцевості Гончарі-Кожум'яки – теперішньої Воздвиженки – пам'ятає чимало перевтілень. Нині вічний довгобуд Воздвиженка, нафарширована дорогим житлом, нагадує весільний пиріг. Оаза для нових господарів життя не має нічого спільного з тим районом, де народився Михайло Булгаков.

Занурене в чашу з подільських гір, урочище Гончарі-Кожум'яки було відоме задовго до цього факту – ще від часів Київської Русі. Тут віддавна селилися ремісники. А до передостанньої перебудови району 1811 року киян підштовхнула велика пожежа. Саме тоді замість ремісничих халупок з'явилися двочи триповерхові купецькі кам'яниці. А замість спаленої дерев'яної Хрестовоздвиженської церкви, яку коштом городян звели 1748-го, виросла двоповерхова кам'яна (вона, власне, й дала назву вулиці та району).

Через 80 років після відбудови в ній охрестили майбутнього видатного письменника. Є ще одна ниточка, що пов'язує Булгакова з Хрестовоздвиженською церквою. Її священику Матвію Бутовському належав будинок № 10 на вулиці Воздвиженській. Квартиру в ньому винаймала родина Булгакових. І в ньому ж відбулося таїнство народження літературного генія.

Ось що Майстер писав згодом про місця, де з'явився на світ: «Самий дальній кінець вулиці, поворачивая влево, сообщается с Андреевским спуском, а рядом извиваются Гончарная, Кожемяцкая, Дегтярная улицы и переулки – древнее средоточие киевско-подольских ремесленников. Над этими улицами-урочищами вздымаются обрывистыми склонами старокиевские горы – с осыпями желтых глины и

белых песков, с зарослями дерезы, писком стрижей и стрекотом кузнечиков».

Романтичний район у різні часи вавив до себе богемних персонажів. Ландшафт місцевості, що не був підвладний жорсткій математиці планування, магнетизував волелюбних творців. Там, де Воздвиженська притискається до Андріївського узвозу, за помпезним готелем навіть нині можна знайти затишну вуличку – так звану алею закоханих. Тут панував той особливий дух фантазмагорії, романтики, без якого, можливо, ніколи не народилися б неповторні булгаковські герої.

Цікаво, що після Другої світової правданий подільський район славився базарами – Пташиним ринком та Привозом, а ще – ремонтними майстернями. Популярними були й народні гуляння з відвідуванням каруселей, пересувних зоопарків та атракціону «Моточикл на вертикальній стіні». У 1970-ті мешканців Гончарів-Кожум'як почали розселяти.

Один із рідкісних старих будинків, який не проковтнуло фешенебельне будівництво і який дивом зберігся на початку Воздвиженської, – триповерхова оселя спадкових ветеринарів. Вони оселилися тут ще на початку ХХ століття. Старі стіни нагадують про далеке минуле, в якому народжувалися майстри.

Дати 13 **травня**
1637

13 травня 1637 року кардинал Ришельє, постійно споглядаючи, як його гості ламали зуби під час обіду, користуючись гострими кинджалами для нарізання м'яса, наказав закруглити вістря усього обіднього приладдя, створивши в такий спосіб столовий ніж, яким було ще й дуже зручно намазувати масло.

До того під час обідів використовували лише мисливські кинджали. Навіть виделка, відома ще з добіблійних часів, до Франції потрапила аж у XVII столітті. Однак за часів Ришельє столовий ніж став звичним явищем у кожному замощеному домі. За Людовика XIV ножі розповсюдилися й серед простого люду. Потім вони перекочували до Англії і найпізніше – до її американських колоній.

Вважається, що саме столовий ніж кардинала Ришельє поклав початок писаним манерам поведінки, затвердженим французьким судом, які пізніше стали основою загальноприйнятого й відомого усім етикету.

Ю. Ц.